

Warszawa, dnia 4 kwietnia 2017 r.

Poz. 718

USTAWA

z dnia 9 marca 2017 r.

o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) szczególny tryb postępowania w przedmiocie usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa;
- 2) organ właściwy do prowadzenia postępowania, o którym mowa w pkt 1;
- 3) skutki cywilnoprawne decyzji wydanych w postępowaniu, o którym mowa w pkt 1.

Art. 2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) dekrete – należy przez to rozumieć dekret z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99);
- 2) nieruchomości warszawskiej – należy przez to rozumieć nieruchomość podlegającą przepisom dekretu;
- 3) decyzji reprivatyzacyjnej – należy przez to rozumieć decyzję właściwego organu:
  - a) w przedmiocie ustanowienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości warszawskiej,
  - b) stwierdzającą wydanie z naruszeniem prawa decyzji o odmowie uwzględnienia wniosku, o którym mowa w art. 7 ust. 1 dekretu;
- 4) nieodwracalnych skutkach prawnych – należy przez to rozumieć stan prawny powstały wskutek przeniesienia prawa własności albo prawa użytkowania wieczystego nieruchomości warszawskiej na osobę trzecią, o ile nie nastąpiło ono nieodpłatnie lub na rzecz nabywcy działającego w złej wierze, lub zagospodarowania nieruchomości warszawskiej na cele publiczne, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 624).

Rozdział 2

Komisja do spraw usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa

Art. 3. 1. Tworzy się Komisję do spraw usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa, zwaną dalej „Komisją”.

2. Zadaniem Komisji jest także występowanie do właściwych organów w razie stwierdzenia w toku postępowania przed Komisją istnienia okoliczności sprzyjających wydawaniu decyzji reprivatyzacyjnych z naruszeniem prawa lub popełnianiu przestępstw bądź utrudniających ich ujawnianie.

3. Komisja jest organem administracji publicznej stojącym na straży interesu publicznego, w zakresie postępowań w przedmiocie wydania decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich.

Art. 4. 1. W skład Komisji wchodzi przewodniczący powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek Ministra Sprawiedliwości złożony w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, oraz 8 członków w randze sekretarza stanu powoływanych i odwoływanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W skład Komisji może zostać powołana osoba, która:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wyższe wykształcenie prawnicze lub niezbędną wiedzę w zakresie gospodarowania nieruchomościami oraz wykorzystywania zasobów majątku państwowego;
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

3. Przewodniczącym Komisji jest sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości albo Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

4. Jeżeli pełnienie funkcji przewodniczącego Komisji uniemożliwia lub w znacznym stopniu utrudnia wykonywanie zadań sekretarza stanu, o których mowa w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2012 r. poz. 392 oraz z 2015 r. poz. 1064), Prezes Rady Ministrów może powołać w ministerstwie, o którym mowa w ust. 3, dodatkowego sekretarza stanu do wykonywania tych zadań.

5. Członkowie Komisji powoływani przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie pełnienia obowiązków sekretarza stanu wykonują zadania związane wyłącznie ze sprawowaniem funkcji w Komisji.

6. Członkowie Komisji w zakresie sprawowania swojej funkcji w Komisji są niezależni i nie podlegają służbowo Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 5. 1. Przewodniczącemu Komisji przysługuje ryczałtowa miesięczna dieta w wysokości 3-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 2008 oraz z 2016 r. poz. 1265).

2. Do członków Komisji powoływanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej nie stosuje się przepisów art. 3b, art. 5 i art. 5b ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2011 r. poz. 430 i 654, z 2015 r. poz. 1348 i 1960 oraz z 2016 r. poz. 2261).

3. Obsługę administracyjno-biurową Komisji zapewnia urząd obsługujący Ministra Sprawiedliwości.

4. Finansowanie Komisji następuje z budżetu państwa z części 37 – Sprawiedliwość.

5. Minister Sprawiedliwości określa regulamin działania Komisji w drodze zarządzenia.

Art. 6. Przewodniczący oraz członkowie Komisji nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania funkcji w Komisji.

Art. 7. 1. Przewodniczący oraz członek Komisji składa oświadczenie o tym, czy:

- 1) jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub posiada jakiegokolwiek roszczenia do nieruchomości warszawskiej;
- 2) pozostaje w związku małżeńskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z osobą, o której mowa w pkt 1;
- 3) brał udział w postępowaniu o wydanie decyzji reprivatyzacyjnej jako pełnomocnik strony albo pracownik lub członek organu administracji;
- 4) nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Osoba, o której mowa w ust. 1, składając oświadczenie jest obowiązana do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 8. 1. Przy Komisji działa Społeczna Rada, będąca organem opiniodawczo-doradczym Komisji.

2. Członków Społecznej Rady, w liczbie do 9 osób, powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji spośród członków organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego, a także stowarzyszeń, których statutowym celem jest w szczególności działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa oraz kształtowanie kompetencji obywatelskich.

Rozdział 3 Postępowanie przed Komisją

Art. 9. 1. Komisja wydaje decyzje i postanowienia.

2. Przewodniczący Komisji może wydawać zarządzenia.

Art. 10. 1. Komisja wydaje decyzje i postanowienia większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej 5 członków Komisji, w tym przewodniczącego Komisji.

2. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Komisji.

3. Decyzje i postanowienia podpisuje przewodniczący Komisji.

Art. 11. 1. Komisja wydaje decyzję po zasięgnięciu opinii Społecznej Rady.

2. Społeczna Rada wydaje opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku Komisji o jej wydanie. Na wniosek Społecznej Rady przewodniczący Komisji może przedłużyć termin do wydania opinii.

3. Niewydanie opinii przez Społeczną Radę w terminie, o którym mowa w ust. 2, nie wstrzymuje wydania decyzji przez Komisję.

4. Przepisu art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996, 1579 i 2138) nie stosuje się.

Art. 12. 1. Organy administracji rządowej i samorządowej oraz podległe im jednostki organizacyjne, na wniosek przewodniczącego Komisji, udzielają Komisji, w ramach swoich kompetencji, pomocy przy wykonywaniu zadań, w szczególności przedstawiają, w terminie wskazanym we wniosku, niezbędne informacje i dokumenty oraz wydają opinie.

2. Akta postępowań w przedmiocie wydania decyzji reprivatyzacyjnych organy oraz jednostki, o których mowa w ust. 1, przekazują Komisji w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku przewodniczącego Komisji.

Art. 13. 1. Przewodniczący Komisji może wystąpić do prokuratora z wnioskiem o przeszukanie pomieszczeń lub innych miejsc lub zajęcie rzeczy w celu zabezpieczenia dowodu w sprawie lub zabezpieczenia zwrotu równowartości nienależnego świadczenia, o którym mowa w art. 31 ust. 1.

2. Prokurator może wydać postanowienie o przeszukaniu pomieszczeń lub innych miejsc lub zajęciu rzeczy w celu zabezpieczenia dowodu w sprawie lub zabezpieczenia zwrotu równowartości nienależnego świadczenia, o którym mowa w art. 31 ust. 1, jeśli jest to niezbędne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Przepisy art. 217, art. 219, art. 220–234 i art. 236 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, 1948, 2138 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 244) stosuje się odpowiednio.

3. Prokurator przekazuje Komisji zajęte rzeczy. Postanowienie o zwrocie rzeczy prokurator wydaje po zasięgnięciu opinii Komisji.

Art. 14. 1. Na wniosek przewodniczącego Komisji lub z urzędu prokurator przekazuje Komisji informację o toczącym się postępowaniu karnym, którego przedmiotem jest przestępstwo, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2.

2. Na wniosek przewodniczącego Komisji prokurator przekazuje Komisji informacje i dokumenty lub kopie z akt prowadzonego postępowania przygotowawczego oraz wydaje opinie, chyba że sprzeciwia się temu dobro postępowania przygotowawczego.

3. W przypadku odmowy przekazania ze względu na dobro postępowania przygotowawczego, o którym mowa w ust. 2, prokurator przekazuje wnioskowane informacje i dokumenty lub kopie z akt postępowania przygotowawczego oraz opinie, niezwłocznie po umorzeniu postępowania przygotowawczego albo skierowaniu do sądu aktu oskarżenia, wniosku o wydanie wyroku skazującego, wniosku o warunkowe umorzenie postępowania albo wniosku o umorzenie postępowania przygotowawczego i orzeczenie środka zabezpieczającego.

Art. 15. 1. Komisja przeprowadza z urzędu czynności sprawdzające w celu stwierdzenia, czy w związku z wydaniem decyzji reprivatyzacyjnej istnieją podstawy do wszczęcia postępowania rozpoznawczego. Komisja może powierzyć przeprowadzenie czynności sprawdzających wyznaczonemu członkowi albo wyznaczonym członkom Komisji.

2. Komisja w wyniku przeprowadzenia czynności sprawdzających wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania rozpoznawczego w przypadku uprawdopodobnienia, że decyzja reprivatyzacyjna została wydana z naruszeniem prawa.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera co najmniej oznaczenie nieruchomości warszawskiej, której dotyczy postępowanie, według księgi wieczystej oraz ewidencji gruntów i budynków, oraz dane stron postępowania.

Art. 16. 1. Komisja wszczyna z urzędu postępowanie rozpoznawcze.

2. O wszczęciu postępowania rozpoznawczego Komisja zawiadamia strony.

3. Strony mogą być zawiadamiane o wszczęciu postępowania, decyzjach i innych czynnościach Komisji poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości. Zawiadomienie albo doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Art. 17. 1. W toku postępowania rozpoznawczego Komisja przeprowadza rozprawę.

2. Rozprawa przed Komisją jest jawna.

3. Wyłączenie jawności rozprawy może nastąpić wyłącznie ze względu na:

- 1) bezpieczeństwo państwa lub ochronę informacji niejawnych;
- 2) zagrożenie spokoju i porządku publicznego.

4. Komisja rozstrzyga o wyłączeniu jawności rozprawy postanowieniem.

Art. 18. 1. Komisja może wezwać stronę do stawienia się na rozprawę osobiście. Udział strony wezwanej do stawienia się na rozprawę osobiście jest obowiązkowy niezależnie od miejsca zamieszkania.

2. Strona, która mimo prawidłowego wezwania nie stawiła się bez uzasadnionej przyczyny albo bez zezwolenia kierującego rozprawą opuściła rozprawę Komisji przed jej zakończeniem, może być ukarana grzywną do 3000 zł, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania – grzywną do 10 000 zł.

Art. 19. 1. Osoba wezwana przez Komisję w charakterze świadka lub biegłego ma obowiązek niezależnie od swojego miejsca zamieszkania stawić się na wezwanie i złożyć zeznania.

2. Przed rozpoczęciem przesłuchania świadka należy pouczyć o odpowiedzialności karnej na podstawie art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 244).

3. Świadek lub biegły, który mimo prawidłowego wezwania nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny, bez zezwolenia kierującego rozprawą opuścił rozprawę Komisji przed jej zakończeniem lub bezzasadnie odmówił złożenia zeznania albo wydania opinii, może być ukarany grzywną do 3000 zł, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania – grzywną do 10 000 zł.

Art. 20. Komisja może na wniosek ukaranego, o którym mowa w art. 18 ust. 2 lub art. 19 ust. 3, złożony w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o ukaraniu, uznać za usprawiedliwioną nieobecność lub odmowę zeznania albo wydania opinii i zwolnić od grzywny. Na odmowę zwolnienia od grzywny służy zażalenie.

Art. 21. Do zabezpieczenia i egzekucji należności, o których mowa w art. 18 ust. 2 i art. 19 ust. 3, stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2016 r. poz. 599, z późn. zm.¹⁾).

Art. 22. Posiedzenia Komisji wyznaczone poza rozprawą są niejawne, chyba że przewodniczący Komisji zarządzi inaczej.

Art. 23. 1. Jeżeli jest to niezbędne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, Komisja może, w drodze postanowienia, nakazać wpis w księdze wieczystej ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu rozpoznawczym, a w przypadku decyzji, która nie wywołała nieodwracalnych skutków prawnych, także ustanowić zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości. Wpis wywołuje skutek ostrzeżenia, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2016 r. poz. 790, z późn. zm.²⁾).

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, stanowi, z chwilą wydania, podstawę wpisu w księdze wieczystej.

3. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, zawierające zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości, właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości przysługuje zażalenie.

4. Wniosek o wpis w księdze wieczystej składa Komisja.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 868, 1228, 1244, 1579, 1860 i 1948.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 996, 1159, 1948, 2175 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 624.

5. Wniosek o wpis w księdze wieczystej składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe lub na urzędowym formularzu. Wniosek podpisuje przewodniczący Komisji lub wyznaczony przez niego członek Komisji. Wniosek składany za pośrednictwem systemu teleinformatycznego opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

6. Dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej niesporządzone w postaci elektronicznej Komisja przesyła sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie 3 dni od dnia złożenia wniosku o wpis.

7. Wniosek o wpis w księdze wieczystej jest wolny od opłaty.

Art. 24. 1. Komisja uchyla postanowieniem zabezpieczenie w postaci wpisu w księdze wieczystej, o którym mowa w art. 23 ust. 1, jeżeli stało się ono zbędne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania lub wydano decyzję, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1, 4 albo 5.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej. Przepisy art. 23 ust. 4–7 stosuje się.

Art. 25. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 3, wykreślenie zabezpieczenia w postaci wpisu w księdze wieczystej, o którym mowa w art. 23 ust. 1, może nastąpić tylko na wniosek Komisji.

Art. 26. 1. W razie powzięcia przez Komisję informacji o toczącym się przed organem administracji, sądem administracyjnym, sądem powszechnym lub Sądem Najwyższym postępowaniu dotyczącym decyzji restrykcyjnej albo postępowaniu o zapłatę odszkodowania lub wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, toczącym się na skutek wydania decyzji restrykcyjnej, Komisja zawiadamia organ lub sąd o wszczęciu postępowania rozpoznawczego. Postępowanie toczące się przed organem lub sądem podlega zawieszeniu.

2. Komisja doręcza organowi administracji, sądowi administracyjnemu, sądowi powszechnemu lub Sądowi Najwyższemu decyzję, o której mowa w art. 29.

Art. 27. Wartość nieruchomości w postępowaniu rozpoznawczym określa rzeczoznawca majątkowy zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, według stanu na dzień wydania decyzji restrykcyjnej.

Art. 28. 1. Jeżeli w toku postępowania Komisja stwierdzi istnienie okoliczności sprzyjających wydawaniu decyzji restrykcyjnych z naruszeniem prawa lub popełnianiu przestępstw albo utrudniających ich ujawnianie, kieruje wystąpienie do odpowiedniego organu.

2. W wystąpieniu, o którym mowa w ust. 1, Komisja może żądać przeprowadzenia kontroli, a także wszczęcia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej, służbowej, materialnej lub innej przewidzianej w przepisach dotyczących stosunku pracy.

3. Organ, do którego wystąpiła Komisja, jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia zawiadomić Komisję o podjętych środkach lub zajętych stanowisku albo sposobie zakończenia kontroli lub postępowania.

Art. 29. 1. W wyniku postępowania rozpoznawczego Komisja wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy decyzję restrykcyjną albo
- 2) uchyla decyzję restrykcyjną w całości albo części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy, albo
- 3) uchyla decyzję restrykcyjną w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi, który wydał ostateczną decyzję restrykcyjną, jeżeli decyzja ta została wydana z naruszeniem prawa, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, albo
- 4) w razie, gdy decyzja restrykcyjna wywołała nieodwracalne skutki prawne, stwierdza wydanie tej decyzji z naruszeniem prawa i wskazuje okoliczności, z powodu których nie można jej uchylić, albo
- 5) umarza postępowanie rozpoznawcze.

2. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 1 pkt 3, Komisja wskazuje okoliczności, które należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy. Zapatrywania prawne i wskazania Komisji co do dalszego postępowania są wiążące dla organu, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Art. 30. 1. Komisja wydaje decyzję, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2–4, jeżeli:

- 1) dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 2) decyzja restrykcyjna została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) wyszły na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji restrykcyjnej, nieznanego organowi, który ją wydał;

- 4) decyzja reprivatyzacyjna została wydana bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa;
- 5) stroną postępowania o wydanie decyzji reprivatyzacyjnej była osoba, która nie była osobą uprawnioną w rozumieniu art. 7 ust. 1 dekretu, lub przeniesienie roszczeń do nieruchomości warszawskiej było rażąco sprzeczne z interesem społecznym, w szczególności jeżeli nastąpiło w zamian za świadczenie wzajemne rażąco niewspółmierne do wartości nieruchomości warszawskiej;
- 6) wydanie decyzji reprivatyzacyjnej doprowadziło do skutków rażąco sprzecznych z interesem społecznym lub skutków sprzecznych z celem, dla którego ustanowiono użytkowanie wieczyste, w szczególności do zastosowania uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający korzystanie z lokalu w nieruchomości warszawskiej groźby bezprawnej, przemocy wobec osoby lub przemocy innego rodzaju w stosunku do osoby zajmującej ten lokal;
- 7) decyzja reprivatyzacyjna została wydana pomimo przyznania, na podstawie przepisów odrębnych, świadczenia w związku z przejściem własności nieruchomości;
- 8) decyzja reprivatyzacyjna dotyczy osoby prawnej powstałej przed dniem 1 września 1939 r., której akcje lub udziały objęto w sposób niezgodny z prawem.

2. Komisja może wydać decyzję, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2–4, również przed stwierdzeniem sfałszowania dowodów wymienionych w ust. 1 pkt 1 lub popełnienia przestępstwa, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, orzeczeniem sądu lub innego organu, jeżeli:

- 1) sfałszowanie dowodu lub popełnienie przestępstwa nie budzi wątpliwości, a wydanie tej decyzji jest niezbędne dla uniknięcia niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego albo poważnej szkody dla interesu społecznego lub interesu prywatnego;
- 2) postępowanie karne jest zawieszono ze względu na ukrycie się lub ucieczkę sprawcy, postępowanie umorzono ze względu na niewykrycie sprawcy albo nie może być ono prowadzone ze względu na przedawnienie karalności lub śmierć sprawcy.

Art. 31. 1. W decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, Komisja nakłada obowiązek zwrotu równowartości nienależnego świadczenia na osobę:

- 1) na rzecz której wydano decyzję reprivatyzacyjną;
- 2) działającą w postępowaniu o wydanie decyzji reprivatyzacyjnej w imieniu lub na rzecz osoby, o której mowa w pkt 1, jeśli przeniesiono na nią prawo wynikające z tej decyzji lub faktycznie władzała nieruchomości, której dotyczyła decyzja.

2. Zwrot równowartości nienależnego świadczenia, o którym mowa w ust. 1, następuje według cen obowiązujących w dniu wydania decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, z uwzględnieniem stanu faktycznego i prawnego z dnia przejęcia nieruchomości.

3. W zależności od okoliczności sprawy, w szczególności stopnia przyczynienia się przez osobę, na rzecz której decyzja reprivatyzacyjna została wydana z naruszeniem prawa, lub osobę działającą w jej imieniu lub na jej rzecz w postępowaniu o wydanie tej decyzji, jeżeli przeniesiono na nią prawo wynikające z tej decyzji lub faktycznie władzała nieruchomości, której dotyczyła decyzja, do wydania tej decyzji Komisja może w decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, nałożyć obowiązek zwrotu równowartości nienależnego świadczenia w wysokości niższej niż wynikająca z ust. 2.

4. Jeżeli przemawia za tym ważny interes społeczny lub uzasadniony interes obywatela, Komisja może odstąpić od nałożenia w decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, obowiązku zwrotu równowartości nienależnego świadczenia, o którym mowa w ust. 1.

5. Do zabezpieczenia i egzekucji należności, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 32. Dochody z tytułu świadczeń, o których mowa w art. 31 ust. 1 oraz art. 39 ust. 3, należne m.st. Warszawie wykorzystuje się wyłącznie na wypłatę odszkodowania lub zadośćuczynienia, o którym mowa w art. 33.

Art. 33. Osobie zajmującej lokal w nieruchomości warszawskiej będącej przedmiotem decyzji reprivatyzacyjnej, której dotyczy decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2–4, przysługuje od m.st. Warszawy odszkodowanie za poniesioną szkodę lub zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, jeżeli wobec tej osoby zastosowano uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający korzystanie z lokalu groźbę bezprawną, przemoc wobec osoby lub przemoc innego rodzaju lub podwyższono czynsz albo inne opłaty za używanie lokalu w stosunku do czynszu określonego na podstawie art. 8 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610), jeżeli spowodowało to istotne pogorszenie jej sytuacji materialnej.

Art. 34. 1. Odszkodowanie lub zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 33, Komisja przyznaje w drodze decyzji, na wniosek osoby, o której mowa w tym przepisie.

2. Wniosek o odszkodowanie lub zadośćuczynienie osoba, o której mowa w art. 33, składa w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja Komisji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2–4, stała się ostateczna.

3. Od decyzji Komisji w przedmiocie przyznania odszkodowania lub zadośćuczynienia osoba, o której mowa w art. 33, oraz m.st. Warszawa mogą wnieść sprzeciw w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości.

4. Komisja przekazuje właściwemu sądowi odpis akt sprawy wraz ze sprzeciwem. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zastępuje pozew.

5. W razie wniesienia sprzeciwu w terminie, decyzja, o której mowa w ust. 1, traci moc, także w przypadku gdy sprzeciw odnosi się do części decyzji.

6. Przyznanie odszkodowania lub zadośćuczynienia przez Komisję nie stoi na przeszkodzie dochodzeniu niezaspokojonej części roszczenia w drodze postępowania cywilnego.

Art. 35. Roszczenia z tytułu zwrotu równowartości nienależnego świadczenia, o którym mowa w art. 31 ust. 1, oraz roszczenia o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia, o którym mowa w art. 39 ust. 3, przedawniają się z upływem 30 lat od dnia, w którym decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2 i 4, oraz decyzja właściwego organu wydana na skutek decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 3, zawierająca odmienne rozstrzygnięcie niż uchylona decyzja reprivatyzacyjna, stały się ostateczne.

Art. 36. Do decyzji i postanowień Komisji stosuje się odpowiednio przepis art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z wyłączeniem decyzji, o których mowa w art. 34 ust. 3.

Art. 37. 1. W postępowaniach z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz w sprawie wznowienia postępowania administracyjnego, stwierdzenia nieważności decyzji, a także zmiany lub uchylecia decyzji ostatecznej do przewodniczącego Komisji oraz członków Komisji nie stosuje się przepisu art. 24 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

2. W przypadkach określonych w art. 24 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego o wyłączeniu członków Komisji od udziału w postępowaniu w sprawie postanawia przewodniczący Komisji, na wniosek strony, członka Komisji albo z urzędu.

3. W przypadkach określonych w art. 24 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego o wyłączeniu przewodniczącego Komisji od udziału w postępowaniu w sprawie postanawia Komisja, wydając postanowienie bez udziału przewodniczącego Komisji, na wniosek strony, przewodniczącego lub członka Komisji albo z urzędu.

Art. 38. 1. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z wyłączeniem art. 31 tej ustawy.

2. Przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się do czynności sprawdzających, o których mowa w art. 15 ust. 1.

Rozdział 4

Skutki cywilnoprawne decyzji Komisji

Art. 39. 1. Ostateczna decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2 i 4, oraz ostateczna decyzja właściwego organu wydana na skutek decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 3, zawierająca odmienne rozstrzygnięcie niż uchylona decyzja reprivatyzacyjna, stanowią podstawę wznowienia postępowania cywilnego o zapłatę odszkodowania lub dotyczącego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

2. Z żądaniem wznowienia postępowania może wystąpić także prokurator.

3. Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania, sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia w osobnym procesie naprawienia szkody poniesionej wskutek wykonania wyroku.

4. Przepisów art. 408 i art. 415 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.³⁾) nie stosuje się.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, 1860, 1948, 2138, 2199, 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 67, 85 i 187.

Art. 40. 1. Ostateczna decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2 i 3, stanowi podstawę wykreślenia w księdze wieczystej wpisu dokonanego na podstawie uchylonej decyzji reprivatyzacyjnej lub na podstawie aktu notarialnego sporządzonego z uwzględnieniem uchylonej decyzji reprivatyzacyjnej oraz wpisania jako właściciela m.st. Warszawy. Przepisu art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece nie stosuje się.

2. Przepisy art. 23 ust. 4–7 stosuje się.

Art. 41. 1. W decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, Komisja może stwierdzić, że wskutek wydania decyzji reprivatyzacyjnej wyrządzono szkodę gminie lub Skarbowi Państwa przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej.

2. Wyrządzenie szkody, o której mowa w ust. 1, stanowi podstawę odpowiedzialności osoby działającej w charakterze organu administracji publicznej lub z jego upoważnienia albo jako członek kolegialnego organu administracji publicznej lub osoby wykonującej w urzędzie organu administracji publicznej pracę w ramach stosunku pracy, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej, biorącej udział w prowadzeniu sprawy rozstrzyganej w drodze decyzji reprivatyzacyjnej, na podstawie ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1169).

3. Komisja doręcza decyzję, o której mowa w ust. 1, prokuratorowi okręgowemu właściwemu ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję reprivatyzacyjną. Decyzja ta zastępuje wniosek, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy wymienionej w ust. 2.

4. W postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności osoby, o której mowa w ust. 2, odszkodowanie ustala się w wysokości określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, jednak nie może ono przewyższać kwoty 12-krotności miesięcznego wynagrodzenia przysługującego tej osobie. W tym postępowaniu nie stosuje się przepisów art. 5, art. 6, art. 7 ust. 2 i art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa.

Rozdział 5

Przepis końcowy

Art. 42. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*